

Octavian Ciobanu,
magistru în drept

Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept

DETERMINAREA PROCEDURII DE CONTROL VAMAL ÎN FUNCȚIE DE SISTEMUL DE ANALIZĂ A RISCURILOR

Rezumat. Dezvoltarea relațiilor de comerț exterior, complexitatea sarcinilor ce stau în fața Serviciului Vamal, globalizarea economiei, posibilitatea aplicării tehnologiilor informaționale moderne au condiționat revizuirea procedurilor și regulilor de efectuare a controlului vamal, în funcție de cerințele și standardele europene, și elaborarea de noi strategii în domeniul vizat. Reieșind din sistemul de evaluare a riscurilor, organele vamale, la efectuarea controlului vamal se vor călăuzi de principiul selectivității și, de regulă, se vor limita la forme de control suficiente pentru a asigura respectarea legislației vamale a Republicii Moldova.

Cuvinte cheie: administrarea riscurilor, analiza riscurilor, grad de risc, administrare strategică, administrare operativă, administrare tactică.

Identificarea problemei de cercetare. Crearea unui sistem modern de administrare a riscurilor dă posibilitate statului de a efectua un control vamal adecvat, bazat pe redistribuirea optimă a resurselor Serviciului Vamal pe direcțiile cele mai importante și prioritare ale activității organelor vamale în vederea prevenirii și combaterii următoarelor încălcări ale legislației vamale a Republicii Moldova cum ar fi:

- încălcări sistematice legate de eschivarea de la achitarea drepturilor de import/export și altor impozite în mărime considerabilă;
- încălcări care subminează competitivitatea producției producătorilor autohtoni;
- încălcări care lezează interesele importante ale statului, ocrotirea și asigurarea respectării cărora ține de competența organelor vamale [4].

Conform art. 1 p. 61 al Codului Vamal al Republicii Moldova prin administrarea riscurilor se înțelege „determinarea sistematică a riscurilor și punerea în aplicare a tuturor măsurilor necesare pentru a limita expunerea la riscuri”. Acest proces include activități cum ar fi: colectarea de date și informații, analiza și evaluarea riscurilor, determinarea și luarea măsurilor necesare, supravegherea și reexaminarea periodică a procesului și a rezultatelor obținute pe baza surselor și a strategiilor naționale și internaționale” [3]. Este un proces logic și sistematic care duce la îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor.

Actualitatea temei cercetate rezultă din faptul că sistemul de analiză a riscurilor trebuie să devină o componentă de bază în activitatea de control vamal care trebuie să se conformeze criteriilor de calitate a administrării vamale prevăzute în standardele OMC și anume: micșorarea timpului perfectării vamale; transparența și previzibilitatea activității organelor vamale pentru participanții la activitatea economică externă; atitudinea de colaborare dintre organele vamale și participanții la activitatea economică externă.

Un punct de început pentru orice organe vamale este analiza propriei experiențe anterioare și a contextului în care se iau deciziile. Este important ca practicile anterioare să fie analizate din punct de vedere a necesităților curente, reale. Implementarea unor programe eficiente de analiză a riscurilor nu se poate realiza imediat.

Scopul și sarcinile articolului este de a stabili principalele sarcini ale sistemului de administrare a riscurilor care sunt:

- elaborarea de materiale metodice (programe) pentru identificarea riscurilor;
- determinarea riscurilor potențiale și fixarea celor depistate;
- determinarea cauzelor și condițiilor care au favorizat comiterea încălcărilor legislației vamale;
- estimarea prejudiciului posibil - în cazul apariției unor riscuri potențiale și a prejudiciului în cazul riscurilor determinate;
- determinarea posibilității prevenirii sau minimalizării riscurilor, precum și identificarea resurselor necesare și elaborarea propunerilor privind distribuția lor optimă;
- elaborarea și aplicarea metodicilor de evaluare a eficienței măsurilor întreprinse;
- elaborarea și realizarea practică a măsurilor de prevenire și minimalizare a riscurilor;
- controlul asupra realizării practice a măsurilor de prevenire și minimalizare a riscurilor;
- evaluarea eficienței aplicării măsurilor de administrare a riscurilor și corectarea (adaptarea) deciziilor administrative;
- acumularea și analiza informațiilor despre rezultatele aplicării unor forme separate ale controlului vamal, precum și despre cauzele și condițiile care favorizează încălcările legislației vamale, în scopul elaborării propunerilor de modernizare a strategiei controlului vamal [4].

Conținutul de bază al articolului. Controalele vamale se bazează în principal pe analiza riscurilor, efectuat prin utilizarea tehnicilor de prelucrare electronică a datelor, cu scopul de a identifica sau a evalua riscurile și de a elabora contramăsurile necesare, pe baza criteriilor stabilite la nivel național, comunitar și, în măsura în care este posibil, internațional.

Sistemul de administrare a riscurilor asigură efectuarea unui control vamal eficient, bazat pe controlul selectiv al mărfurilor. Aceasta va permite organelor vamale: să-și concentreze eforturile asupra celor mai importante probleme și direcții de activitate prioritare; să majoreze posibilitățile de depistare și prognozare a încălcărilor regulilor vamale; să asigure persoanelor ce desfășoară activitate economică externă și respectă legislația Republicii Moldova condiții favorabile de efectuare a operațiunilor de import/export; să accelereze deplasarea mărfurilor și mijloacelor de transport peste frontiera Republicii Moldova; să asigure activitatea tuturor subsistemelor informaționale de administrare a riscurilor ale subdiviziunilor interioare ale Serviciului Vamal și încadrarea lor într-o rețea unică a sistemului vamal al Republicii Moldova.

Efectele benefice ale aplicării Sistemului de administrare a riscurilor în activitatea vamală le confirmă experiența pozitivă în acest domeniu a organelor vamale din alte state. Astfel, bazele și principiile controlului vamal care prevăd folosirea sistemului de analiză a riscurilor sunt indicate în Capitolul 6, p. 6.2–6.5 din Convenția Internațională de la Kyoto. La aceste principii se atribuie:

- controlul vamal se reduce la minimum necesar pentru asigurarea respectării legislației vamale;
- la efectuarea controlului vamal, Serviciul Vamal utilizează un sistem de gestionare a riscurilor;

– Serviciul Vamal utilizează analiza de risc pentru a determina care persoane și mărfuri, inclusiv mijloace de transport trebuie să fie verificate, precum și gradul de verificare a acestora;

– Serviciul Vamal aplică strategia de respectare a legislației, în scopul de a sprijini sistemul de gestionare a riscurilor [1].

Prin „risc”, conform Codului Vamal al Republicii Moldova, se înțelege probabilitatea apariției unui eveniment care:

împiedică aplicarea corectă a legislației;

compromite interesele financiare ale Republicii Moldova;

constituie o amenințare pentru securitatea și siguranța Republicii Moldova, pentru sănătatea publică, a mediului sau a consumatorilor [3].

Totodată, prin risc conform art. 5 Codului Vamal al Uniunii înțelegem: „probabilitatea și impactul producerii, la intrarea, ieșirea, tranzitul, circulația sau destinația finală a mărfurilor care circulă între teritoriul vamal al Uniunii și țările sau teritoriile situate în afara acestui teritoriu sau la staționarea pe teritoriul vamal al Uniunii a mărfurilor neunionale, a unui eveniment care:

a) ar împiedica aplicarea corectă a măsurilor la nivelul Uniunii sau a celor naționale;

b) ar compromite interesele financiare ale Uniunii sau ale statelor membre; sau

c) ar constitui o amenințare pentru securitatea și siguranța Uniunii și a rezidenților acesteia, pentru sănătatea persoanelor, a animalelor sau a plantelor, pentru mediu sau pentru consumatori” [2].

După cum vedem, legislația noastră practică a împrumutat conceptul de risc utilizat de legislația Uniunii Europene, ceea ce nu a diminuat importanța și esența conceptului respectiv. Aceasta se datorează faptului că practica de gestionare a riscurilor în domeniul vamal în Uniunea Europeană se află la unul dintre cele mai înalte nivele de dezvoltare în lume și în stadiul actual sistemul de gestionare a riscurilor este asigurat de toate elementele necesare juridice și instituționale, care permite să pună în aplicare în mod eficient toate sarcinile ce stau în fața administrațiilor vamale ale statelor-membre.

În cadrul operațiunilor vamale, riscul se schimbă în funcție de mai mulți factori ca de exemplu: prioritățile naționale, frecvența anumitor nereguli constatate, apropierea geografică a anumitor tipuri de amenințări. Pentru organele vamale, riscul este gradul de expunere la posibilitatea de încălcare a legislației care ar duce la apariția unor pierderi sau prejudicii aduse comerțului, industriei sau economiei naționale la general.

Riscul este adesea caracterizat prin faptul că:

– este cel puțin parțial necunoscut – dacă am fi 100% siguri de respectarea sau nerespectarea legii la fiecare transport, sarcina vămii ar fi ușoară;

– se schimbă în timp – pe măsură ce legile, importatorii și industriile se schimbă;

– este gestionabil – vama poate evalua riscul și poate lua măsuri în caz de nerespectare a legii;

– poate fi anticipat [7, pag. 290].

Riscurile se divizează în două tipuri: determinate (depistate) și potențiale [7, pag. 245]. Riscul determinat este un fapt consumat, sau risc cunoscut, deci încălcarea legislației Republicii Moldova a avut deja loc, iar organele vamale dețin informații concrete despre acest fapt. Riscul potențial este riscul care nu s-a manifestat, dar există premise pentru apariția lui.

Totodată, în baza Programului de dezvoltare a managementului riscurilor se vor utiliza următoarele categorii de riscuri.

După cauza apariției riscului:

– de schimbare – riscul cauzat de schimbări majore la nivel de Serviciu Vamal;

– operațional – riscul cauzat de schimbări în modalitatea de lucru a subdiviziunii;

– extern – riscul cauzat de factori externi a Serviciului Vamal.

După consecințele producerii riscului:

– financiare – riscul care duce la pierderi financiare;

– operaționale – riscul cu impact negativ asupra procesului de lucru în subdiviziune;

– de reputație – riscul cu un impact negativ asupra imaginii Serviciului Vamal [5].

Aprecierea riscului presupune următoarea consecutivitate:

1) identificarea riscului; 2) aprecierea posibilității survenirii a unor fenomene nedorite și schimbarea condițiilor de activitate; 3) determinarea structurii eventualelor daune; 4) formarea legităților de distribuire a daunelor și 5) aprecierea nivelului riscului [8, pag. 36].

Legislația Republicii Moldova, la fel ca și legislația comunitară, distinge trei principii sau niveluri de administrare [4]:

– Administrare strategică, constă în stabilirea domeniilor de risc cu un potențial sporit de încălcare a regulilor vamale sau prejudiciere maximă în caz de apariție a riscului (tendințe, legități), elaborarea și implementarea măsurilor respective de prevenire sau minimizare a riscurilor la nivel de sistem vamal. La nivel strategic, conducătorii instituției au nevoie de produse de analiză de risc, referitoare la schimbările intervenite în amenințările identificate în prealabil și asupra cărora deja organele vamale acționează, astfel încât conducătorii instituției să fie ajutați în luarea deciziilor ce definesc poziționarea strategică a acesteia.

– Administrare operativă, constă în stabilirea domeniilor locale de risc cu un potențial sporit de încălcare a regulilor vamale sau prejudiciere maximă în caz de apariție a riscului caracteristice pentru unele grupuri de mărfuri, persoane sau birouri vamale. La acest nivel unitățile din prima linie au nevoie de analiza de risc cu privire la activitatea, capacitățile și intențiile ce aparțin unor companii și indivizi în poziție de neconformitate cu activitatea vamală.

– Administrare tactică, constă în stabilirea domeniilor de risc caracteristice pentru situații, mărfuri și persoane concrete. La acest nivel, managerii au nevoie de produse de analiză de risc referitoare la comportamentele standard, noi sau în schimbare, care privesc respectarea reglementărilor în vigoare, astfel încât să aibă un suport în luarea deciziilor despre cum trebuie folosite resursele din prima linie în cel mai eficient mod. Ele asigură sprijin personalului din teren furnizând rezultate de analiză și informații ce se aplică în activitatea de zi cu zi, cu scopul limitării activității ilegale.

În gestionarea riscului trebuie stabilit un echilibru între costuri și beneficii, deoarece este clar că nu va fi eficient din punct de vedere al costului de a gestiona toate riscurile în mod egal. Scopul analizei riscului constă în permiterea autorității vamale de a se concentra asupra controlului domeniilor care prezintă un risc înalt, cu asigurarea totodată a unui grad adecvat de libertate pentru majoritatea fluxurilor comerciale la trecerea frontierelor. În acest sens, obiectele supuse analizei sunt:

– mărfuri aflate sub supraveghere vamală sau plasate în circulație liberă pe teritoriul vamal al Republicii Moldova;

– mijloace de transport utilizate în transportul internațional de călători sau mărfuri;

– date conținute în documentele de transport (de trăsură), comerciale și vamale;

– date conținute în contractele internaționale de cumpărare – vânzare a mărfurilor sau alte tipuri de contracte, încheiate în cadrul tranzacțiilor economice externe, iar în cazul tranzacțiilor unilaterale, alte documente de justificare a acestor tranzacții;

– activitate a persoanelor, în baza relațiilor de drept civil sau vamal, care în nume propriu întreprind acțiuni în raport cu mărfurile aflate sub supraveghere vamală;

– activitate a brokerilor vamali (reprezentanților), posesorilor de antrepozite vamale și transportatorilor;

- rezultate ale aplicării formelor controlului vamal;
- organe vamale [4].

Pentru o realizare eficientă a sistemului de administrare a riscurilor s-au stabilit următoarele etape:

1) *Colectarea de date și informații.* Eficacitatea sistemului de administrare a riscurilor depinde în primul rând de operativitatea, corectitudinea și plenitudinea informației, care se folosește la elaborarea și realizarea măsurilor de prevenire sau minimizare a riscurilor. Acolo unde se impune analiza riscului, principala cerință este ca toate serviciile și oficiile vamale să poată avea un acces ușor și rapid la informațiile pe direcții de risc și pe domenii a riscului.

Pentru a identifica riscurile prezentate de bunurile ilegale, toate informațiile disponibile ar trebui să fie examinate ca surse potențiale de date de risc. Sistemicitatea și complexitatea acțiunilor de colectare, generalizare și analiză a informației, existența câtorva surse independente de informare, periodicitatea reînnoirii, completării bazei de date, precum și aplicarea unor tehnologii moderne de colectare a informației vor asigura o veridicitate și obiectivitate maximă a deciziilor luate întru prevenirea și minimizarea riscurilor.

În calitate de surse primare de colectare a datelor și de stabilire a domeniilor potențiale de risc se folosesc resursele informaționale ale Serviciului Vamal. Colectarea de date se va efectua și prin intermediul altor organe de resort, abilitate cu dreptul de acumulare, gestionare și schimb de informații.

2) *Depistarea și analiza riscurilor.* La această etapă o importanță deosebită o are identificarea surselor cu privire la riscuri. Toate informațiile disponibile (declarațiile vamale, legislația actuală și cea abrogată, datele cu privire la operatorii economici, practicile de afaceri, etc.) urmează a fi analizate pentru identificarea datelor cu privire la riscuri [6, pag. 375].

Acțiunile principale ce țin de analiza riscului rezidă în stabilirea următorilor factori:

- totalitatea condițiilor și factorilor ce influențează apariția riscurilor;
- operațiunile vamale în cadrul efectuării cărora apare probabilitatea maximă de încălcare a regulilor vamale;
- obiectul analizei;
- criteriile și parametrii ce caracterizează riscurile (numărul de deplasări ale mărfurilor peste frontieră, nomenclatorul mărfurilor, importatorul etc.);
- indicatorii de risc (indicii cantitativi care determină aplicarea măsurilor de prevenire și minimizare a riscului);
- evaluarea prejudiciului în cazul survenirii riscului.

Ulterior, datele respective sunt analizate, de exemplu, este stabilită probabilitatea apariției riscurilor, consecințele posibile și intensitatea acestora. Aceste elemente sunt combinate pentru a determina nivelul riscului evaluat. Dacă nivelul de risc estimat este scăzut, atunci riscul se încadrează în categoria de risc acceptabil. Un control special în privința acestui risc nu va fi întreprins. În afară de aceasta, este necesar să se analizeze riscurile demonstrate și cele potențiale. Un risc dovedit este un fapt consumat de încălcarea a legislației vamale. Aceste fapte trebuie să fie analizate în conformitate cu situația actuală, și anume dacă la etapa dată există toate condițiile pentru încălcări similare. Riscurile potențiale sunt riscuri care nu s-au manifestat încă, dar apariția acestora este posibilă în viitor.

Analiza trebuie să pornească de la probabilitatea întâmplării unui eveniment și dacă el se va întâmpla, care ar fi potențialele consecințe și importanța lor. Îndată ce riscul a fost identificat, indicatorii riscului trebuie să fie determinați înainte de trecerea la evaluarea riscului. Unii indicatori vor fi aplicați tuturor domeniilor de risc, în timp ce alții pot fi specifici doar unui anumit sector.

Domeniul al riscului sunt obiecte de analiză grupate separat, în raport cu care se impune aplicarea anumitor forme ale controlului vamal sau a tuturor formelor, precum și sporirea calității administrării vamale [4]. În acest sens indicatorii de risc pot fi sistematizați:

- de risc vamal general;
- care se referă la produse, și include: indicatorii tarifari (unde există un produs cu un nivel înalt al drepturilor de import și export); originea sau proveniența produselor (unde sunt folosite cotele tarifare, restricțiile cantitative sau regimurile preferențiale), valoarea produselor (unde au fost impuse impozitele anti-dumping) și volum;
- ce ține de comerțianți include anumite tipuri de comportament și schimbări în modelul de comportament (afaceri sau strategie vamală). La fel, se va lua în considerație dosarul din trecut a respectării sau a încălcării legislației vamale sau fiscale;
- cu referință la regimuri de operațiuni vamale (definitive, suspensive și cel aplicabil persoanelor fizice);
- pe tipuri de transporturi de mărfuri sau bunuri (aeriene, navale, fluviale, rutiere, feroviare, prin conducte, etc.);
- pe tipuri de fraudă vamală (documentară, fizică, de origine a mărfurilor etc.);
- pe categorii de vămi (de frontieră, de interior, zone libere, etc.) [6, pag. 376–377].

3) *Evaluarea riscurilor* este făcută prin aplicarea unor metode și tehnici cu scopul de a stabili gradul de probabilitate ca la trecerea unor mărfuri, bunuri sau persoane să se producă un fapt de contrabandă sau fraudă vamală. Evaluarea riscurilor permite identificarea acelor fapte care pot să apară în cadrul controlului vamal. Evaluarea a riscului este determinarea sistematică a probabilității apariției riscului și consecințelor legate de ulterioarele încălcări ale legislației vamale în vigoare.

Gradul de risc vamal poate fi: ridicat, mediu sau scăzut. Prin el se estimează probabilitatea ca o acțiune sau situație nedorită de autoritatea vamală să aibă loc datorită unor condiții sau factori generatori ai acesteia. Evaluarea pe grade de risc vamal se poate face doar pe baza unor date și informații vamale ce sunt gestionate într-o bază de date specifică sau pot fi culese din alte baze de date sau surse.

4) *Determinarea și luarea măsurilor necesare.* Măsurile necesare de a fi aplicate urmează a fi dezvoltate pentru fiecare tip de risc în parte. În cazul în care măsurile nu funcționează, ar trebui să fie prezentate explicații și o nouă versiune de reducere a riscului. Respectiv, în privința riscurilor scăzute este necesară o monitorizare constantă, iar în privința celor medii și ridicate un plan de management concret. Pentru fiecare risc este creat un profil de risc, forma care indică nivelul estimativ al riscului și măsurile concrete de intervenție (operațiuni de control vamal).

Decizia de acțiune determină tipul de control vamal ce se va aplica în situația/operațiunea vamală respectivă. Acesta poate fi:

- control vamal la biroul vamal frontieră/de interior, pe traseul de deplasare;
- control vamal documentar, fizic, ulterior;
- control vamal total sau specific;
- control vamal combinat cu alte tipuri de controale efectuate de alte organe [6, pag. 378].

5) *Monitorizarea și verificarea.* Pentru ca sistemul de gestionare a riscurilor să fie eficient, este necesară o monitorizare și verificare permanentă a acestuia. Lucrul dat este efectuat de către autoritățile vamale pentru a fi asigurată respectarea legislației vamale. Pentru a fi eficient în continuu, sistemul de gestionare a riscurilor este necesar să fie supus verificărilor și evaluărilor permanente. Evaluarea eficienței sistemului trebuie să fie efectuată în mod regulat în toate etapele de management.

Acțiunile întreprinse pot genera sau influența diferite aspecte ale activității vamale cum sunt:

- contracararea deplasării ilegale a mărfurilor sau mijloacelor de transport peste frontiera Republicii Moldova;
- eficientizarea controlului vamal;
- plenitudinea încasării drepturilor de import/export;
- accelerarea schimbului de mărfuri;
- minimizarea cheltuielilor administrative ale organelor vamale sau ale persoanelor ce deplasează mărfuri sau mijloace de transport peste frontiera Republicii Moldova;
- reducerea timpului de efectuare a operațiunilor vamale.

În **concluzie** putem menționa că eficiența activității organelor vamale depinde în mod exclusiv de eficiența managementului riscurilor în vamă. Ultima poate fi asemuită conducerii cu haosul, în care condiția atingerii echilibrului este analiza și evoluarea continuă. Cu alte cuvinte pentru o activitate eficientă a sistemului de analiză a riscurilor a organelor vamale este necesar schimbul permanent a informației obiective între factorii implicați în analiza riscurilor.

Efectele benefice ale aplicării sistemului de administrare a riscurilor în activitatea vamală se exprimă prin:

- reducerea timpului destinat vămuirii;
- transparență și consecutivitate în lucrul organelor vamale cu persoanele ce desfășoară activități economice externe;
- abordarea partenerială a problemelor în interacțiunea administrației vamale și persoanele ce desfășoară activități economice externe.

Analiza riscului este cheia unei armonizări globale a cerințelor în materie de asigurare a respectării aplicării legislației, a securității și facilitării. În acest sens, este aprobat „Programul de dezvoltare a managementului riscurilor în cadrul Serviciului Vamal” [5]. Programul reprezintă o nouă etapă în dezvoltarea managementului riscurilor pentru Republica Moldova și are la bază procesul de gestionare a riscurilor care se va efectua în mod sistemic, utilizând tehnici și instrumente moderne de management, care vor asigura funcționarea corespunzătoare a sistemului. Aceasta va permite sporirea eficienței și performanțelor obținute prin utilizarea eficientă și eficace a resurselor disponibile.

Literatură:

1. Convenția Internațională privind simplificarea și armonizarea procedurilor vamale, încheiată la Kyoto la 18.05.1973, intrată în vigoare la 01.01.1978.
2. Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii, Jurnalul Oficial al Uniunii europene, 10.10.2013.
3. Codul Vamal al Republicii Moldova Nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În: Monitorul Oficial, ediție specială din 01.01.2007.
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova. Nr. 1144 din 03.11.2005, cu privire la aprobarea Concepției sistemului de administrare a riscurilor în

Serviciul Vamal, În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 151-153, 11.11.2005.

5. Ordinul Serviciului Vamal nr. 104-O din 01.02.2013, cu privire la Programul de dezvoltare a managementului riscurilor în cadrul Serviciului Vamal.
6. Erhan I., Cârnaț T., Drept vamal comunitar, Print-Caro SRL, Chișinău 2011.
7. Moldovan A.T., Drept vamal, București, Editura C.H. Beck, 2006.
8. Морозов В.Г. Управление рисками в селективном таможенном контроле : [монография] / В.Г. Морозов, В.А. Останин. – Владивосток, 2013.
9. Таможенное право : [учебник] / отв. ред. О.Ю. Бакаева. – М. : Норма, 2009.

Чобану О. Определение порядка таможенного контроля на основе системы анализа рисков

Аннотация. Развитие внешнеэкономических связей, сложность задач, поставленных перед таможенной службой, глобализация экономики, возможность применения современных информационных технологий привели к реформированию ревизионных процедур и правил проведения таможенного контроля согласно европейским требованиям и стандартам, а также разработке новых стратегий в данной области. На основании системы оценки рисков таможенные органы при проведении таможенного контроля будут руководствоваться принципом избирательности, и ограничиваться формами контроля, достаточными для обеспечения соблюдения таможенного законодательства Республики Молдова.

Ключевые слова: управление рисками, анализ рисков, риск, стратегический менеджмент, операционный менеджмент, тактика управления.

Chiobanu O. Determination of the procedure of customs control on the basis of risk analysis

Summary. The development of foreign trade relations, the complexity of the tasks assigned to the Customs Service, globalized economy, the possibility of applying modern information technologies have resulted in revision of procedures and rules for conducting customs control, depending on the requirements and standards, and development of new strategies in this field. Based on the risk assessment system, the customs agencies in the course of customs control will be guided by the principle of selectivity and typically will be limited to forms of control sufficient to ensure compliance with customs legislation of the Republic of Moldova.

Key words: risk management, risk analysis, risk, strategic management, operational management, tactics management.